

Beste mensen,

Fijn hier voor te gaan in de Vrijburg.

Mooie kerk waarin Remonstranten en Vrijzinnig Protestanten samenwerken.

Heerlijk zo'n vrijzinnige plek.

Vele jaren werk ik al als doopsgezind predikant en als predikant met een bijzondere opdracht van de Re broederschap in samenwerkingsgemeenten.

In Amersfoort ook met de VVP

Ik 'ben erg van de vrijzinnige samenwerking'.

Dus fijn hier te zijn.

Ook voert het me een beetje terug naar mijn studietijd, theologie aan de UvA. Wonend 6 jaar op de stadionweg 90 lll...

Via een gemeenschappelijke vriend ken ik ook Erik Visser, uw organist uit de 80er jaren zoiets...

Jaarthema van de Re broederschap is pleidooi voor de vrijheid.

Ik wil daar vandaag bij aansluiten met het thema bevrijding.

Wat is dat bevrijding? Ook in geestelijke zin. In spirituele zin?

Vandaag 15 jaar geleden waren er de aanslagen op de Twin Towers.

Nine eleven. Voor velen betekende dat een breuk met de waarden waarvan ze dachten dat die zeker waren. Waarden van vrijheid en democratie.

Gevoelens van onveiligheid dezen hun intrede. Angst.

Hoe nu verder met onze waarden, onze cultuur?

Ook nu zulke grote getale vluchtelingen naar het westen toekomen...

Om maar eens meteen wat grote thema's te noemen. Hoe kunnen we onze vrijheid behouden? Wat is het de weg van bevrijding gaan?

Prachtig verhaal waarin veel aspecten van bevrijding aan de orde komen vinden we in Exodus. De uittocht uit Egypte, de bevrijding uit wat knecht, terneer drukt en kleinmaakt. De geboorte van een volk dat zich door de Eeuwige laat leiden. Het verhaal laat op beelden wijze zien hoe dat in zijn werk gaat bevrijding.

Een religieus oerverhaal over hoe bevrijding in zijn werk gaat. Van de mens in verbinding met God

De tocht van bevrijding gaat door het water.

Door het water gaan, door de Rietzee de Schelfzee.

Het element water. Je kunt het associëren met dood en nieuw leven.

Door de doodsmachten heen naar het nieuwe leven. Opnieuw geboren worden.

Misschien heeft u ook nog herinneringen aan de eerste keer in het diepe.
Brrrr...

Water het staat ook voor emoties.
Angst. Help we vergaan. We lezen Matteus
De storm op het meer. Ook een verhaal over de bedreigende kant van water.

In beide Bijbelgedeelten gaat het ook over stilte.
Over stilte en overgave aan de Ene, de Eeuwige.

Het is eigenlijk het hart in beide teksten.
Of om het met psalm 46: 11 te zeggen...
Wees stil en weet dat ik God ben...

Laten we dan nu overgaan tot een moment van stilte en daarna het inkeer gebed...

.....

Eeuwige, God,

Hier zijn wij, samen bijeen in de Vrijburg.
Voor uw aangezicht...
Om u te zoeken
Hoe wij ons U ook voorstellen, wat u ook voor ons is.

Hier zijn wij met alles wat er in ons omgaat aan blijdschap en verdriet.
Aan hoop/ verlangen en teleurstelling/pijn.
Met wat niet geworden is wat we gehoopt hadden en waar we het maar mee moeten doen.
Of ook met het nieuwe dat zich aandient.
Nieuw verworven vrijheid. Nieuw leven.
Geboorte van een kind

U waarvan wij geloven mogen dat u ons nabij bent, altijd.
Ja, altijd.
Ook als we opstandig zijn, ons tekort gedaan voelen,
Als we pijn hebben.
U die zich bekend heeft gemaakt als ik ben.
Ik ben er voor jullie zoals ik dat was en zoals ik dat zijn zal.

Open onze harten onze ogen, onze oren voor uw troostende aanwezigheid, die rust brengt en vrede.

In de stilte... Amen

Gemeente,

Het is een van de oerverhalen uit de bijbel Exodus.

Het laat heel beelden en plastisch zien welke krachten er spelen als het gaat om bevrijding.

Lichte krachten maar ook donkere krachten.

In de bijbel gaat het er niet alleen maar mooi en lief en aardig aan toe.

Het is net als in het leven. Daarin gebeuren ook dingen die soms niet te verteren zijn, die ons boos en verdrietig diep teleurgesteld maken.

Het hoort er allemaal bij. In het leven, in de bijbel.

Heeft u laatst Griet op den Beeck de Vlaamse schrijfster gezien in zomergasten.

Ik weet niet hoe u het vond, maar ik was onder de indruk van wat ze zei over het duister onder ogen komen. Van door de diepte heengaan.

Griet op den Beeck keek zo duidelijk niet weg bij het moeilijke en donkere in het bestaan. Zij had de moed gehad ook werkelijk in haar eigen leven om door het duister heen te gaan en het was haar ervaring dat er daarin licht was gekomen...

Ook in het oerverhaal van bevrijding Exodus wordt het duister niet weggelaten.

Blijv zo'n vraag als waarom moeten al die Egyptenaren dood? Is dat niet gewelddadig? Ik lees de tekst hier met het woord Egypte als symbool.

Het staat voor iets. Maar daarover straks meer.

Ik wil vier thema's noemen n.a.v. het verhaal van Exodus 14 en daarbij ook Matteus 8 betrekken.

1. Egypte, de tegenkrachten
2. De eenzaamheid
3. God in de stilte/ overgave aan...
4. Kiezen.

1. Ik lees het verhaal van de uittocht uit Egypte als een verhaal vol krachten. En die krachten hebben een naam. Zo is er Egypte. Egypte en dan denk ik niet aan het concrete Egypte van nu. Maar ik zie Egypte in het verhaal als het angstland, het land van de dood en van de slavernij. Het gaat om een situatie van klein zijn. Van klein gehouden worden. Een situatie waarin je niet tot je recht komt. Je kunt niet voluit bloeien en zijn wie je bent. Wie kent die situaties niet, misschien wel vroeger thuis, je kreeg niet de ruimte te zijn wie je bent. Je werd niet echt gezien, gehoord.

Of in een relatie. Hoe zeer je mogelijk ook van iemand houdt of hield. Soms moet je om verder te kunnen groeien weggaan, hoe pijnlijk ook. Of in werksituaties... Als je er echt bij stil staat, dan beseft je nee, dit gaat zo niet langer. Dit beklemmt en maakt klein. De Hebreërs in het verhaal werden tot slaven gemaakt. Toen ze uitgroeiden tot een behoorlijk volk. Ze groeiden de Egyptenaren en de Farao boven het hoofd en om de situatie nog te kunnen hanteren moesten er kinderen gedood worden en harde maatregelen toegepast. De toestand werd ten hemel schreiden. En ook letterlijk staat in het verhaal dat de geknechte Hebreërs tot God riepen. Om hulp schreeuwden. En deze noodkreet, zo staat er werd gehoord en God liet van zich horen, gaf antwoord door Mozes te roepen. Mozes de uit het water getrokken wordt zijn naam wel vertaald. Mozes opgegroeid aan het hof van de Farao. Hij kende beide culturen... Mozes moest het doen. Het volk uitleiden uit die kleinheid... Maar dat had nogal wat voeten in de aarde, want doe dat maar eens...Wat een opdracht.... Kan ik dat wel? Bezwaren bij Mozes, bezwaren bij het volk, maar ook de tegenkrachten balden zich samen Egypte, de Farao, dat lieten ze zich niet zomaar gebeuren. Zij wilden de baas blijven. Hoezo God van Israël...? We zullen wel eens even laten zien wie hier de dienst uitmaakt. En steeds opnieuw is er de strijd tussen God en de Farao, de zekerheid van te eten hebben en de angst dat het niet goed gaat. Een strijd in de buitenwereld en ook een strijd in de binnen wereld. Durf ik wel? Gaat het wel lukken? Nou toch maar niet. En als ze dan eenmaal op weg zijn het volk o.l.v. Mozes, dan slaat de twijfel weer toe als ze achtervolgd worden door de Farao c.s. Help! Toch verkeerd gegokt. Help we vergaan! Mozes jij sukkel: waarom heb je ons meegenomen op weg de woestijn in. We gaan eraan. Waren er soms geen graven in Egypte. We hadden beter daar kunnen sterven...dan hier. De hele onderneming lijkt zinloos en op een fiasco uit te lopen...Help!

2. De eenzaamheid. Mozes als leider, als geestelijk leider krijgt het op zijn bord geschoven. Hij krijgt de schuld. Hij krijgt de angst naar zich toe, de verwijten. Blijkbaar roept hij ook luidt tot God. Dat lezen we in de tekst. Je kunt het je voorstellen. Zo tussen God en het volk instaan. Soms een eenzame positie. Een positie waarin je vertrouwen behoorlijk getest wordt. Kun je het zelf nog wel geloven als je hele omgeving er niet meer in gelooft. Eenzaamheid. Misschien wel het laatste taboe in Nederland hoorde ik laatst. Je moet vooral niet eenzaam zijn maar steeds gezellig tussen vrienden en gelijkgezinden zitten. Terwijl en dat

kennen we allemaal, terwijl soms en op belangrijke momenten je ook op jezelf kunt worden teruggeworpen. Op jezelf en op God. En dat dan aan te gaan. Eddy Hillesum die hier ook in de buurt heeft gewoond. Die was er zo bewust in, in haar alleen zijn met zichzelf en met God. Het is of God diep in mij leeft, op de bodem van mijn ziel of hij daar woont, maar soms ligt er zoveel voor dat ik er niet bij kan. Dat ik de verbinding niet kan voelen, schrijft ze in haar dagboek. En wie kent dat niet al die drukte, al die gevoelens en gedachten, al die angsten. Mozes moet het zelf doorleefd hebben en van daaruit kan hij ook tegen het volk zeggen, mogelijk met knikkende knieën. Vrees niet houdt stand dan zul je de verlossing zien van God. Alle tegenkrachten zullen overwonnen worden. De Heer zal voor u strijden en gij zult stil zijn...

3. en dan zijn we bij punt 3, de stilte. Overgave aan...

Soms is het zo lastig om bij de stilte te komen. Om al die stemmen en tegenstemmen in jezelf te laten passeren en een glimp op te vangen van stilte van dat wat veel groter is dan jij, je ziel kun je het noemen, je verbondenheid met de Eeuwige. Je probeert te bidden, te mediteren, maar het raast maar door in je.

Maar soms is het er ineens. Soms, te midden van de paniek. Zoals ook beschreven in Matteus 8, in het 'Help we vergaan...' van de discipelen treedt Jezus op die de wind en de zee bestraft, streng toespreekt. Jezus roept de paniek en de intense onrust een halt toe.

En soms kan het dan ineens zo zijn dat het is als in het verhaal dat iets of iemand de storm in je hoofd een halt toe roept. Alsof die zo verdwijnt en er een ruimte komt weer voor vertrouwen, verwondering of de moed om door te gaan. Overgave...je kunt je zorgen loslaten en uithanden geven en noem al die woorden er uitdrukkingen maar op waarbij jouw kleine bange persoonlijkheid zich kan openen voor de ruimte van de liefde van God. Voor de vrijheid

Je bent OK, je bent veilig, kom maar mee. Iemand zei het ooit zo: vergeet het niet: je weet dat er voor je gezorgd wordt...

Er wordt voor je gezorgd. En je overgeven aan dat vertrouwen. Je geeft de leiding uit handen en luistert naar Diegene die of datgene dat groter is dan jij. En er is rust. Er zit niets geforceerds meer in. De spanning kan wegvloeien. Je ziet een weg voor je om te gaan. Er is weer grond onder de voeten dwars door het water heen.

4. Je hebt een keuze.

En daar gaan ze de Israëlieten. En ze trekken over. Ze gaan een nieuw gebied binnen. De woestijn. Voor ze het beloofde land binnen gaan moeten ze nog een hele tocht door de woestijn afleggen. Een tocht waarin het echt om vertrouwen gaan dat er voor hen gezorgd wordt. En steeds opnieuw kiezen voor dat vertrouwen, dat is de les van de woestijntijd. Ook als de paniek weer toeslaat of de angst dat het toch allemaal niets wordt. Zomaar te gaan met een stok in de hand, zonder te weten wat je zult eten. In de woestijn is geen zekerheid. Ja, je kunt kiezen. Steeds opnieuw kun je kiezen als je je weer herinnerd dat er leiding is, dat er de nabijheid is van de Ene. En als je de moed heb om stil te worden en je te richten tot diegene, die datgene, dat groter is dan jij.

Vrijheid, vrij worden, het is een proces.

Gaan zien hoe het werkt met de tegenkrachten in je.

Hoe je toch ook telkens stil kunt worden of er althans voor gaan zitten.

Telkens als je de weg naar binnen, de weg van meditatie en gebed, van inkeer gaat kun je ook milder zijn naar anderen.

Meer begrip voor hoe het werkt bij jezelf, leidt tot meer begrip voor anderen.

Ik denk tenslotte nog een keer aan Etty Hillesum.

Die zo de weg van inkeer ging en begrip probeerde te hebben ook voor wat de vijand werd genoemd.

Als meerdere mensen in een groep, in een gemeente ook de weg van bevrijding gaan, juist ook die weg die van binnenuit komt, dan is zo'n groep een plek van hoop, van vrijheid en vertrouwen dat het anders kan dan hard tegen hard.

Juist in deze tijd van polarisatie is dat zó belangrijk.

Dan kunnen de zachte krachten voelbaar worden en waarden die ons dierbaar zijn verinnerlijken.

Amen